

DOI <https://doi.org/10.32405/2308-3778-2022-26-1-226-235>

УДК 37:616-072.8:37.014.6:-053.4

ORCID ID <https://orcid.org/0000-0001-8360-9943>

*Ірина Луценко,
доктор педагогічних наук, професор,
Інститут проблем виховання НАПН України,
м. Київ*

ПЕДАГОГІЧНА ДІАГНОСТИКА ЯКОСТІ ОСВІТИ ДІТЕЙ РАНЬОГО ВІКУ

***Анотація.** Актуальність теми статті визначається місцем педагогічної діагностики в оцінці якості освіти дітей раннього віку. Авторкою обґрунтовується доцільність застосування комплексного підходу до оцінювання якості освіти дітей раннього віку. Мета статті – виділити та обґрунтувати компоненти діагностичного комплексу з оцінки якості освіти дітей раннього віку.*

На основі аналізу досліджень здійснено порівняння двох понять: педагогічна діагностика і педагогічний моніторинг. Спільним між педагогічною діагностикою і педагогічним моніторингом визначено те, що вони спрямовані на дослідження якості функціонування педагогічних систем. Послуговуючись принципами, правилами, діагностичним інструментарієм для проведення діагностичних заходів, педагогічний моніторинг набуває характеристик діагностуючої системи, а педагогічна діагностика вбудовується у систему моніторингу. Авторка вважає, що педагогічна діагностика більшою мірою наближена до сутності педагогічних явищ і процесів, їх дієвого прояву оскільки з допомогою діагностичних методів і процедур суб'єкт діагностики «занурюється» у реалії педагогічної дійсності. У статті також проаналізовано компоненти системи педагогічної діагностики.

Для оцінки якості освіти дітей раннього віку діагностичному інструментарію у формі діагностичного комплексу запропоновано відвести роль системоутворюючого фактора. Відповідно компонентами діагностичного комплексу з оцінки якості освіти дітей раннього віку виступають параметри оцінювання якості освіти, а саме: цільовий; ресурсний потенціал закладу освіти; реалізація освітнього процесу; результативний. До цих параметрів й необхідно добирати відповідні діагностичні методи і методики.

***Ключові слова:** діагностичний комплекс, педагогічна діагностика, педагогічний моніторинг, ранній вік, якість освіти.*

© *Ірина Луценко, 2022*

Вступ. Посилення уваги суспільства й педагогічної науки до розвитку дитини, зокрема у віковому періоді – «ранній вік», засвідчує репрезентована Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку [7], що була розроблена Національною академією педагогічних наук України. Водночас порушено питання щодо здійснення моніторингу якості освітньої діяльності закладів дошкільної освіти, оцінювання роботи груп раннього віку [7]. Інструментами здійснення моніторингової діяльності є комплекс засобів, чільне місце серед яких посідають засоби педагогічної діагностики.

Як прикладна наукова галузь, педагогічна діагностика послуговується методологічними принципами і методами педагогіки, а також психології, психодіагностики, соціології й адаптує їх відповідно до своїх цілей. Водночас педагогічна діагностика є

самостійним видом діяльності педагога, який має свою сутність, цілі і завдання, про що вперше зазначив К. Інгенкамп [3]. пізнавально-перетворювальна діяльність, педагогічна діагностика покликана модернізувати процес управління закладом дошкільної освіти, зокрема, функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти [1; 10].

Педагогічна діагностика спрямована на виявлення та опис актуального стану педагогічної діяльності, розкриття його причин, з'ясування об'єктивних тенденцій, що дає змогу прогнозувати її якість [2]. Це стало підґрунтям для виділення такого її напрямку, як діагностування педагогів [6; 11]. Цей напрям реалізується з допомогою діагностичних методів, що орієнтовані на вивчення професійно-особистісного розвитку дорослих людей – фахівців дошкільної галузі.

Для виявлення результатів освітнього процесу в закладі дошкільної освіти, що є важливою складовою оцінювання якості освіти, використовується діагностичний інструментарій, орієнтований на вивчення вихованості, навченості дітей раннього та дошкільного віку. Отже, оцінювання якості освітніх послуг, які надає дітям раннього віку заклад дошкільної освіти, потребує комплексного підходу.

Мета та завдання. Мета статті – виділити та обґрунтувати компоненти діагностичного комплексу з оцінки якості освіти дітей раннього віку.

Методи дослідження. Провідні методи проведеного дослідження: аналіз науково-методичних джерел з проблеми наукових підходів до оцінювання якості освіти, педагогічної діагностики дітей раннього віку; систематичний пошук і відбір досліджень, присвячених діагностиці якості освіти дітей раннього віку. Методика дослідження включає: виділення компонентів діагностичного комплексу з оцінки якості освіти дітей раннього віку на основі моделювання структури педагогічної діагностики як цілісної системи.

Результати дослідження. Рівень організації освітнього процесу, його забезпечення та ефективна реалізація – те, від чого безпосередньо залежить якість освіти, мають оцінюватися в процесі проведення комплексної діагностики як докладного аналітичного дослідження, яке дає керівникові розуміння актуальної ситуації і є основою для розробки стратегії перетворень і постійного підвищення якості освіти в закладі. Однак, здійснення діагностичних досліджень ще не стало розповсюдженою практикою.

Директор має змогу ефективно здійснювати управління закладом освіти лише за умови повного уявлення про стан його функціонування, діагностування, компетентності як

педагогічного працівника, який здатний реалізовувати аналітико-дослідницький, творчий освітній процес, виявляти відхилення від нормативного його перебігу. Також він має володіти методикою діагностування суб'єктів освітнього процесу та мати у своєму розпорядженні повний комплекс діагностичних засобів. Саме це свідчить про діагностичну компетентність суб'єкта, який проводить діагностування якості освіти.

Діагностичний комплекс для здійснення внутрішньої оцінки якості освіти має включати діагностичний інструментарій, необхідний для вивчення всіх ключових параметрів оцінки якості освіти, а саме: цільовий і ресурсний потенціал закладу; рівень реалізації освітнього процесу і створення потенціалу щодо його вдосконалення; результати освітнього процесу і стратегії щодо їх покращення. Отже, структурні компоненти діагностичного комплексу, що утворюють систему взаємопов'язаних елементів, мають забезпечити реалізацію цілісної діагностики якості освіти в закладі дошкільної освіти як функціонуючої педагогічної системи. Відповідно така діагностика має охоплювати: освітнє середовище, в якому відбувається перебіг освітнього процесу; взаємодію учасників освітнього процесу: педагога і дітей, її результати.

Подамо структуру діагностичного комплексу (табл. 1).

Таблиця 1.

Діагностичний комплекс з оцінювання якості освіти дітей раннього віку в закладі дошкільної освіти

№ з/п	Найменування параметру	Деталізація діагностики
1.	Цільовий	Діагностуються: мета та завдання, над реалізацією яких працює заклад згідно річного плану; як співвідноситься обрана програма, за якою працює заклад, із поставленими завданнями.
2.	Ресурсний потенціал закладу	Діагностуються: матеріально-технічне, інформаційно-методичне забезпечення освітнього середовища, в якому реалізується освітній процес; рівень його цифровізації, можливості щодо реалізації інклюзивного підходу; педагогічні кадри.
3.	Реалізація освітнього процесу	Діагностується: технологічна складова освітнього процесу, реалізація Державного стандарту, змісту освітніх програм (використання інноваційних технологій, у т.ч. інформаційно-комунікаційних, рівень володіння ними); ставлення педагога до дітей, освітньої діяльності закладу, характер педагогічної взаємодії, професійно-особистісні якості педагогів та їхнє урахування в процесі методичного супроводу освітнього

		процесу; урахування індивідуально-психологічних особливостей розвитку дітей в освітньому процесі, дітей з особливими освітніми потребами; оптимальність і ефективність освітнього процесу; рівень методичного супроводу освітнього процесу.
4.	Результативний	Діагностуються досягнення дітей (навченість, вихованість) за результатами взаємодії суб'єктів-учасників освітнього процесу.

Деталізація діагностики відбувається шляхом визначення переліку показників до відповідного параметра. Наступною дією є розроблення якісного діагностичного інструментарію й методики проведення діагностування для здобуття результатів за кожним показником.

Як бачимо, проведення діагностування якості освіти є об'ємним процесом, який має сенс, якщо за його результатами буде здійснено аналіз, здобуті дані будуть синтезовані, узагальнені, встановлюватимуться причинно-наслідкові зв'язки й будуть прийняті методичні, управлінські рішення. Завдання керівника закладу полягає не стільки у практичному застосуванні діагностичних процедур і алгоритмів, що запропоновані в діагностичному комплексі, а у здійсненні наступної аналітико-синтетичної і прогностичної діяльності.

Обговорення. Уведений К. Інгенкампом у науково-педагогічний обіг термін «педагогічна діагностика» передбачав її здійснення у структурі практичної педагогічної діяльності з метою кращого опису індивідуальних результатів учнів [3]. Сьогодні функції педагогічної діагностики значно розширилися: від використання її результатів в індивідуальній педагогічній діяльності для виявлення причин неуспішності до удосконалення освітнього процесу, оцінювання якості освітніх послуг, які надає заклад освіти [9; 16].

Термін «педагогічна діагностика» вживається як у вузькому, так і у широкому значенні. У вузькому – педагогічна діагностика визначається як компонент педагогічної діяльності; у широкому значенні – діагностика розглядається як спосіб здобуття інформації про ефективність функціонування педагогічної системи. Такі можливості відкриваються завдяки тому, що педагогічна діагностика розглядає результати у зв'язку зі шляхами і засобами їх досягнення, виявляє тенденції, динаміку зрушень, включає контроль, перевірку, оцінювання, накопичення статистичних даних, їх аналіз, та прогнозування [5].

У системі педагогічної діагностики пропонують розрізняти два типи компонентів: структурний та функціональний. Структурний охоплює: мету, педагогічний діагноз, методи, об'єкти, суб'єкти педагогічної діагностики. Функціональний – завдання, функції, види і напрями педагогічної діагностики [4]. О. Матвеева до структурного компонента віднесла: мету, напрями та види діагностування, інструментарій педагогічної діагностики, педагогічний діагноз, об'єкти та суб'єкти діагностування. Відповідно до функціонального: проєктувальний (завдання, функції); конструктивний (відбір змісту інформації, що діагностується); організаційний (взаємодія суб'єктів діагностувальної діяльності); комунікативний (взаємини суб'єктів діагностики); гностичний (аналіз і самоаналіз результатів діагностування); рефлексивний (корекція і стратегія навчальної діяльності) компоненти [9, с. 220]. Відмінність описаних підходів щодо віднесення компонентів діагностики до певного типу полягає у тому, що О. Матвеева до структурного компонента віднесла напрями і види діагностування. Відповідно компонентами функціонального типу дослідниця визначила види/етапи діагностувальної діяльності – з чим не можна не погодитися.

Розглянемо детальніше структурний тип компонентів, оскільки вони і їх взаємозв'язок утворюють систему педагогічної діагностики. На думку О. Матвеевої, метою педагогічної діагностики якості освіти є одержання своєчасної, випереджальної, повної інформації про результати освітнього процесу [9, с. 221]. Мета діагностики може визначатися і як забезпечення педагогічно значущою інформацією [4, с. 9]. Останнє визначення, на наш погляд, є занадто узагальненим.

Специфічним компонентом системи педагогічної діагностики є педагогічний діагноз – висновок, заснований на результатах діагностування. Підготовка педагогічного діагнозу обов'язково включає аналітичний і прогностичний етапи. Наступний структурний компонент – діагностичні методи, які систематизуються залежно від їх функціонального призначення у такі групи: методи збору діагностичної інформації; методи оцінювання діагностичної інформації; методи представлення і накопичення результатів діагностики; методи використання результатів діагностики; методи оцінки достовірності результатів [4, с. 9-10].

Діагностичні методи в процесі практичного застосування конкретизуються в часткових методиках, які відповідають трьом основним діагностичним підходам: суб'єктивному, об'єктивному і проєктивному [4, с. 10]. Важливо зазначити, що суб'єктивний

підхід в діагностуванні дітей раннього віку не застосовується з огляду на їхні вікові можливості. Основним у вивченні дітей раннього віку є об'єктивний підхід, який спирається на закономірності раннього розвитку [14] і збагачується сучасними дослідженнями [17; 18].

Наступним компонентом педагогічної діагностики є її об'єкти. Розрізняють процесуальні й особистісні об'єкти. До процесуальних належать: педагогічний процес в цілому, його складові: навчання і виховання; використовувані форми, методи, види, прийоми, способи навчання і виховання; умови перебігу педагогічного процесу. До об'єктів особистісного плану віднесено учасників педагогічного процесу: вихованців і вихователів, які є суб'єктами освітнього процесу, педагогічні колективи і їх характеристики. Останній структурний компонент – суб'єкти діагностувальної діяльності [4, с. 11], що засвідчує значний вплив суб'єкта на перебіг діагностувальної діяльності. Особливо значущим є вплив суб'єкта діагностувальної діяльності в процесі діагностування дітей раннього віку.

Конкретизація об'єктів діагностики відбувається в процесі визначення критеріїв оцінювання такого феномена як якість дошкільної освіти. Так, в процесі дослідження, присвяченого вивченню важливості критеріїв якості освітніх послуг закладу дошкільної освіти для представників різних цільових аудиторій, а саме: батьків, вихователів, адміністрації, студентів, які здобувають спеціальність Дошкільна освіта, було запропоновано 52 критерії, об'єднаних у тематичні блоки. Це такі блоки: I. Взаємодія педагога з дитиною (28 критеріїв). II. Якість взаємодії працівників закладу дошкільної освіти з сім'ями (11 критеріїв). III. Педагогічна орієнтація (7 критеріїв) IV. Освітня структура (6 критеріїв). З'ясовано, що найважливішими критеріями якості освітніх послуг у дошкільних навчальних закладах, за оцінками представників усіх цільових груп, є: безпека, взаємодія педагогів із дітьми, гігієна і здоров'я, благополуччя дитини [8]. Наявність спільного підходу у різних суб'єктів освітнього процесу є достатньо показовою і здобуті результати слугують важливим орієнтиром для розроблення діагностичного комплексу з оцінки якості дошкільної освіти.

У сучасному науковому і освітньому обігу широко вживаним є термін «педагогічний моніторинг». Відповідно до визначеного Порядку проведення моніторингу якості освіти [13], моніторинг проводиться з метою виявлення та відстеження тенденцій у розвитку якості, встановлення відповідності фактичних результатів освітньої діяльності поставленим цілям, оцінювання причин відхилень від цілей, що засвідчує наявність точок перетину процесів і дій, що позначаються термінами моніторинг і діагностика. Тому важливо з'ясувати у якому

співвідношенні знаходяться поняття «педагогічний моніторинг» і «педагогічна діагностика».

Порівняння сутнісних ознак цих понять і їх взаємозв'язок здійснив В. Староста [15]. Вчений дійшов такого висновку: педагогічна діагностика як процес (діагностування) є компонентом педагогічного моніторингу, оскільки останній має ознаку неперервності, а діагностика – епізодична (дискретна), має свою специфічну структуру і є особливим видом професійної діяльності, початковою і завершальною ланками в технологічному ланцюжку вирішення педагогічних завдань освітнього процесу [15]. Погоджуємося в цілому зі встановленим співвідношенням, однак, вважаємо, що діагностика є компонентом системи педагогічного моніторингу не лише як діагностувальний процес, а як цілісна педагогічна система технологій, засобів, процедур, методик і методів висвітлення обставин, умов та факторів функціонування педагогічних об'єктів, перебігу педагогічних процесів, встановлення їх ефективності та наслідків у зв'язку із заходами, що передбачаються, або здійснюються [12]. Отже, педагогічний моніторинг як форма збору інформації про діяльність педагогічної системи і наступних дій з нею забезпечує неперервне стеження за її станом і прогнозування її розвитку. Послугуючись принципами, правилами, діагностичним інструментарієм для проведення діагностичних заходів, педагогічний моніторинг набуває характеристик діагностуючої системи, а педагогічна діагностика вбудовується у систему моніторингу.

Висновки. Педагогічна діагностика якості освіти дітей раннього віку передбачає проведення детального та комплексного дослідження з метою отримання інформації про актуальний стан якості освітньої діяльності закладу дошкільної освіти і перспективи її підвищення як необхідної умови забезпечення якості освіти.

Наявність загальної спрямованості на дослідження якості функціонування педагогічних систем визначає значну кількість точок перетину між педагогічною діагностикою і моніторингом. Однак, педагогічна діагностика більшою мірою наближена до сутності педагогічних явищ і процесів, їх дієвого прояву, оскільки з допомогою діагностичних методів і процедур суб'єкт діагностики «занурюється» у реалії педагогічної дійсності.

У системі педагогічної діагностики діагностичному інструментарію традиційно відведено місце структурного компонента. Однак, для стимулювання цілісного дієвого прояву функцій педагогічної діагностики в оцінці якості освіти, діагностичному

інструментарію у формі діагностичного комплексу доцільно відвести роль системоутворювального фактора. Компонентами діагностичному комплексу з оцінки якості освіти дітей раннього віку виступають параметри оцінювання якості освіти з відповідними показниками, до яких й здійснюється добір діагностичних методів і методик. У нашому дослідженні визначено такі параметри для оцінки якості освіти дітей раннього віку, як: цільовий; ресурсний потенціал закладу освіти; реалізація освітнього процесу; результативний.

Список використаних джерел

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Державний стандарт дошкільної освіти) нова редакція від 12.01.2021. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20B (дата звернення 01.08.2022).
2. Енциклопедія освіти / гол. ред. Кремень В.Г. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
3. Ингенкамп К. Педагогическая диагностика / пер. с нем. М. Н. Рассказова. 1991. 240 с.
4. Галузяк В.М., Холковська І.Л. Педагогічна діагностика: курс лекцій. Вінниця: ТОВ «Нілан ЛТД», 2015. 155 с.
5. Євтух М. Б. Інноваційні методи оцінювання навчальних досягнень: монографія. Євтух М. Б., Лузік Е. В., Дибкова Л. М. Київ: КНЕУ, 2010. 248 с.
6. Коваленко О.В. Діагностування педагогів як основна засада методичного супроводу організації освітньому процесу в закладі дошкільної освіти. *Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка*. Збірник наукових праць № 36 (2). 2021 р.
7. Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку / Національна академія педагогічних наук України. Київ: ФОП Ференець В.Б, 2020. 44 с.
8. Критерії якості дошкільної освіти. Звіт за результатами дослідження в межах міжнародного проекту «Міжнародні критерії якості дошкільних освітніх програм»/ Упорядники: Софій Н., Гайда Ю. Київ, 2019. 77 с.
9. Матвеева О.О. Теоретичні і методичні засади педагогічної діагностики якості освіти майбутніх учителів музичного мистецтва в умовах університету: дис. ...д-ра пед. наук: 13.00.04. Київ, 2016. 577 с.
10. Методичні рекомендації з питань формування внутрішньої системи забезпечення якості освіти у закладах дошкільної освіти/ Міністерство освіти і науки України. 2020. URL: https://rada.info/upload/users_files/41042215/191f934b087b0a0bf499ce603f3f1e81.pdf (дата звернення 01.08.2022).
11. Педагогічна діагностика: методичні рекомендації / укл. Уруський В., 2013. URL: <http://bcms.kiev.ua/docs/peddiagnostika.pdf> (дата звернення 01.08.2022).
12. Підласий І. П. Діагностика та експертиза педагогічних проектів. Київ: Україна, 1998. 343 с.
13. Про затвердження Порядку проведення моніторингу якості освіти. Наказ МОН України від 16.01.2020. № 54. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0154-20#Text> (дата звернення 01.08.2022).
14. Ранній розвиток дитини. Як розвивається малюк від народження до трьох років: посібник для батьків. Інститут раннього втручання. 77 с. URL: <https://www.unicef.org/ukraine/media/13461/file/Early%20child%20development.pdf> (дата звернення 01.08.2022).
15. Староста В. Педагогічний моніторинг та педагогічна діагностика: сутність і взаємозв'язок понять. *Науковий вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки*. 2017. № 4 (59). С. 499–505.

16. Цехмістрова Г. С. Діагностика ефективності навчального процесу у вищих навчальних закладах: автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04. ЦППО АПН України, 2002. 17 с.

17. Peter Sheldon Rankin, Sally Staton, Azhar Hussain Potia, Sandy Houen, Karen Thorpe Emotional quality of early education programs improves language learning: A within-child across context design. *Child development*. Volume 93, Issue 3 May/June 2022. <https://doi.org/10.1111/cdev.13811>. URL: <https://srcl.onlinelibrary.wiley.com/doi/epdf/10.1111/cdev.13811> (date of access: 01.08.2022).

18. Dong Guo, Yudan Wang, Yifan Liao, Jiaofeng Li, Xingyi Zhang, Zaifeng Gao, Mowei Shen, Jie He. Development of information integration in the visual working memory of preschoolers. *Child development*. Volume 93, Issue 3 May/June 2022. <https://doi.org/10.1111/cdev.13820>. URL: <https://srcl.onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/cdev.13820> (date of access: 01.08.2022).

References

1. Ministry of Education and Science of Ukraine. (2021). *Bazovyi komponent doshkilnoi osvity (Derzhavnyi standart doshkilnoi osvity)* [The basic component of preschool education (State standard of preschool education)]. New edition. Retrieved from https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20B

2. Kremen, V. H. (Ed.). (2008). *Entsyklopediia osvity* [Encyclopedia of education]. Kyiv: Yurinkom Inter.

3. Ingenkamp, K. (1991). *Pedagogicheskaia dianostika* [Pedagogical diagnostics].

4. Haluziak, V. M., & Kholkovska, I. L. (2015). *Pedahohichna diahnostryka* [Pedagogical diagnostics]. Vinnytsia: TOV «Nilan LTD».

5. Yevtukh, M. B., Luzik, E. V., & Dybkova, L. M. (2010). *Innovatsiini metody otsiniuvannia navchalnykh dosiahnen* [Innovative methods of evaluating educational achievements]. Kyiv: KNEU.

6. Kovalenko, O. V. (2021). *Diahnostuvannia pedahohiv yak osnovna zasada metodychnoho suprovodu orhanizatsii osvitnomu protsesu v zakladi doshkilnoi osvity*. [Diagnostics of teachers as the main basis of methodical support of the organization of the educational process in institutions of preschool education]. *Pedahohichna osvita: teoriia i praktyka. Psykholohiia. Pedahohika*, 36(2).

7. National Academy of Educational Sciences of Ukraine. (2020). *Kontseptsiiia osvity ditei rannoho ta doshkilnoho viku* [Concept of education of early and preschool children]. Kyiv: FOP Ferenets V.B.

8. Sofii, N., & Haida, Yu. (Eds.). (2019). *Kryterii yakosti doshkilnoi osvity. Zvit za rezultatamy doslidzhennia v mezhakh mizhnarodnoho proiektu «Mizhnarodni kryterii yakosti doshkidbnykh osvitnikh proham»* [Quality criteria of preschool education. Report on the results of research within the framework of the international project “International quality criteria of non-harmful educational programs”]. Kyiv.

9. Matvieieva, O. O. (2016). *Teoretychni i metodychni zasady pedahohichnoi diahnostryky yakosti osvity maibutnikh uchyteliv muzychnoho mystetstva v umovakh universytetu* [Theoretical and methodological principles of pedagogical diagnostics of the quality of education of future music teachers at university]. (Doctoral dissertation, Kyiv).

10. Ministry of Education and Science of Ukraine. (2020). *Metodychni rekomendatsii z pytan formuvannia vnutrishnoi systemy zabezpechennia yakosti osvity u zakladakh doshkilnoi osvity* [Methodological recommendations on the formation of an internal system for ensuring the quality of education in institutions of preschool education]. Retrieved from https://rada.info/upload/users_files/41042215/191f934b087b0a0bf499ce603f3f1e81.pdf

11. Uruskyi, V. (Ed.). (2013). *Pedahohichna diahnostryka* [Pedagogical diagnostics]. Retrieved from <http://bcmc.kiev.ua/docs/peddiagnostika.pdf>

12. Pidlasyi, I. P. (1998). *Diahnostryka ta ekspertyza pedahohichnykh proektiv* [Diagnostics and expertise of pedagogical projects]. Kyiv: Ukraina.

13. Ministry of Education and Science of Ukraine. (2020). *Pro zatverdzhennia Poriadku provedennia monitorynhu yakosti osvity* [On approval of the Procedure for monitoring the quality of education]. (*Order No. 54*, January 16). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0154-20#Text>.

14. *Rannii rozvytok dytyny. Yak rozvyvaietsia maliuk vid narodzhennia do trokh rokiv* [Early child

development. How a baby develops from birth to three years]. <https://www.unicef.org/ukraine/media/13461/file/Early%20child%20development.pdf>

15. Starosta, V. (2017). Pedagogichnyi monitorynh ta pedagogichna diahnozyka: sutnist i vzaiemozviazok poniat [Pedagogical monitoring and pedagogical diagnostics: the essence and interrelationship of concepts]. *Naukovyi visnyk MNU imeni V. O. Sukhomlynskoho. Pedagogichni nauky*, 4(59), 499–505.

16. Tsekhmistrova, H. S. (2002). *Diahnozyka efektyvnosti navchalnoho protsesu u vyshchyykh navchalnykh zakladakh* [Diagnostics of the effectiveness of the educational process in higher educational institutions] (PhD Abstract, Kyiv).

17. Rankin, P. S., Staton, S., Potia, A. H., Houen, S., & Thorpe, K. (2022). Emotional quality of early education programs improves language learning: A within-child across context design. *Child development*, 93(3). <https://doi.org/10.1111/cdev.13811>

18. Dong Guo, Yudan Wang, Yifan Liao, Jiaofeng Li, Xingyi Zhang, Zaifeng Gao, Mowei Shen, Jie He. (2022). Development of information integration in the visual working memory of preschoolers. *Child development*, 93(3). <https://doi.org/10.1111/cdev.13820>.

Iryna Lutsenko,

*Doctor of Sciences in Education, Associate Professor,
Institute of Problems on Education of the NAES of Ukraine, Kyiv*

PEDAGOGICAL DIAGNOSTICS OF THE QUALITY OF EARLY CHILDHOOD EDUCATION

Abstract. *Relevance of the theme of the article is determined by the role of pedagogical diagnostics in the assessment of the quality of early childhood education. The author defines the appropriateness of using an integrated approach to the assessment of the quality of early childhood education. The aim of the article is to identify and explain the components of the diagnostic complex for assessing the quality of early childhood education.*

Based on the analysis of the research, we made a comparison of two understandings: pedagogical diagnostics and pedagogical monitoring. The common feature between pedagogical diagnostics and pedagogical monitoring is that they are focused on examining the quality of functioning of pedagogical systems. According to the principles, rules, diagnostic tools for carrying out diagnostic activities, pedagogical monitoring acquires the characteristics of a diagnostic system, and pedagogical diagnostics is built into the system of monitoring. The author believes that pedagogical diagnostics is closer to the essence of pedagogical phenomena and processes, their actual manifestation as the diagnostic methods and procedures are used to “immerse” the subject of diagnostics in the reality of pedagogical reality. This article also analyzes the components of the system of pedagogical diagnostics.

In order to evaluate the quality of early childhood education, the diagnostic tools in the form of a diagnostic complex are proposed to play the role of a system-activating factor. Accordingly, the components of the diagnostic complex for assessing the quality of education for young children are the parameters of assessment of education quality, namely: objective; resource potential of the educational institution; implementation of the educational process; and productive. These parameters need to be adjusted according to the appropriate diagnostic methods and techniques.

Key words: *diagnostic complex, pedagogical monitoring, pedagogical diagnostics, early childhood, quality of education.*

Стаття надійшла до редакції 01.07.2022
Стаття прийнята до публікації 29.08.2022